

FM: Martā palielinājusies pirmās nepieciešamības preču iegāde, bet pārējo preču mazumtirdzniecībā spēcīgs kritums

Publicēts: 29.04.2020.

Saskaņā ar jaunākajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā salīdzināmās cenās šā gada martā salīdzinājumā ar 2019. gada martu saruka par 1,8% un salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi kritums bija vēl straujāks - 5,9%. Tirdzniecība ir starp Covid-19 tieši skartajām nozarēm, kuru darbību būtiski ietekmējusi šā gada 12. martā noteiktā ārkārtējā situācija valstī un ar to saistītie ierobežojumi. Tādējādi Covid-19 pandēmijas izplatības sekas jau ir vērojamas jaunākajos datos par mazumtirdzniecības rezultātiem.

Jāatzīmē, ka ir ievērojamas atšķirības starp pārdošanas apjomiem dažādās preču grupās, palielinoties pirmās nepieciešamības preču apgrozījumam un sarūkot pārējo preču pārdošanas apjomus. Piemēram, mazumtirdzniecības apjoms pārtikas preču veikalos martā salīdzinājumā ar pērnā gada martu pieauga par 7,1%. Straujš apgrozījuma kāpums 26,8% apmērā tika reģistrēts farmaceitisko un medicīnisko piederumu mazumtirdzniecībā.

Noderīga ziņa? Padalies!

Taču citās mazumtirdzniecības preču grupās tika fiksēti apgrozījuma kritumi, kas noteica kopējo nozares samazinājumu. Nepārtikas preču apgrozījums, atskaitot degvielu, šā gada martā, salīdzinot ar pērnā gada martu, saruka par 8,3%. Tik spēcīgs nepārtikas preču pārdošanas apjoma kritums Latvijā nebija reģistrēts kopš 2010. gada sākuma. Lielāko negatīvo devumu uz nepārtikas preču tirdzniecības rezultātiem martā radīja apģērbu un apavu mazumtirdzniecības kritums par 45,6%. Būtisku ietekmi izraisīja arī būvmateriālu tirdzniecības apjoma sarukums, metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecībai gada griezumā samazinoties par 6,4%. Īpatsvara ziņā šī ir salīdzinoši liela kategorija kopējā mazumtirdzniecībā (9% faktiskās cenās 2019. gadā), tādēļ tās ietekme uz kopējiem apgrozījuma rezultātiem ir būtiska.

Iepriekš strauji augošā informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecība martā saruka par 17,1%. Par 11,7% samazinājās kultūras un atpūtai paredzēto preču, tajā skaitā grāmatu, kancelejas piederumu, sporta preču un spēļu, pārdošanas apjomi. Neskatoties uz pieaugošo pieprasījumu pēc preču piegādes uz mājām, kopumā mazumtirdzniecība pa pastu un interneta veikalos šā gada martā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada martu arī samazinājās – par 7,6%.

Savukārt autodegvielas mazumtirdzniecība 2020. gada martā uzrādīja vājāku kritumu nekā gaidīts. Par to liecināja iepriekš publicētie dati par dīzeļdegvielas un benzīna patēriņu attiecīgajā mēnesī. Kopumā degvielas mazumtirdzniecības apjoms šā gada martā bija par 3,3% zemāks nekā pirms gada. Degvielas iegādi no vienas puses veicināja krītošās cenas, bet no otras puses ierobežoja sarūkošais pieprasījums, mazinoties nepieciešamībai pārvietoties, kā arī gaidas par vēl straujāku cenu kritumu, kas īstenojās aprīlī.

Šā gada pirmajā ceturksnī kopā mazumtirdzniecībā bija vērojama mērena izaugsme – salīdzinājumā ar 2019. gada pirmo ceturksni pārdošanas apjomi pieauga par 1,4%, tajā skaitā pārtikas tirdzniecība palielinājās par 4,9%, nepārtikas preču, atskaitot degvielu, tirdzniecība – par 0,2%, savukārt degvielas pārdošanas apjomi saruka par 3,3%.

Jaunākie Eiropas Komisijas apkopotie patērētāju un mazumtirgotāju noskaņojuma rādītāji uzrāda dramatisku kritumu un ir salīdzināmi ar līmeni, kas tika sasniegts finanšu krīzes laikā. Aprīlī patērētāju gaidas par bezdarbu strauji uzkāpa līdz 2009. gada līmenim, savukārt vērtējums par lielāku pirkumu veikšanu saruka līdz tik zēmam līmenim, kāds nebija reģistrēts pat finanšu krīzes laikā. Tas norāda uz iedzīvotāju nedrošību šajā nenoteiktības pilnajā laikā, kas ietekmēs privāto patēriņu arī turpmākajos 2020. gada mēnešos. Tajā pašā laikā iedzīvotāju vērtējums par savas mājsaimniecības pašreizējo finansiālo situāciju saglabājās stabils un salīdzinājumā ar marta vērtējumu pat pieauga. Turklāt, atšķirībā no 2009. gada, kad iedzīvotājiem nebija uzkrājumu, kā arī nebija līdzekļu, no kā tos veikt, aptaujas rezultāti šīs krīzes laikā norāda uz pretējo – līkne, kas atspoguļo iedzīvotāju pašreizējos uzkrājumus un to veikšanu turpmāk, joprojām ir augšupvērstā, kas norāda uz iedzīvotāju lielāku sagatavotību krīzei.

Savukārt mazumtirgotāju kopējais noskaņojuma rādītājs aprīlī ir ievērojami sliktāks par krīzes laika zemāko līmeni, kas tika sasniegts 2009. gada februārī. To visbūtiskāk ietekmēja mazumtirgotāju vērtējums par sagaidāmajiem pasūtījumu apjomiem turpmākajos trīs mēnešos, kā arī sagaidāmais bezdarba pieaugums.

Iedzīvotāju un tirdzniecības nozares pārstāvju aptaujas liecina, ka vietējais pieprasījums valstī šobrīd ir kritiski zems, un mazumtirdzniecībā tas būtiskāk atspoguļosies datos par aprīli. Taču sagaidāms, ka Covid-19 ietekme gan tirdzniecības nozares, gan privātā patēriņa datos kopumā būs vērojama visa šī gada garumā, jo patērētāju konfidences atkopšanās process ir lēns salīdzinājumā ar tās pēkšņo kritumu.

 [Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

Vairāk par šo tēmu

[FM: Jūlijā strauji palielinājās tirdzniecība nepārtikas preču veikalos](#)

31/08/2020

[FM: Jūnijā pieauga gan pārtikas, gan nepārtikas preču mazumtirdzniecība](#)

29/07/2020

[FM: Mazumtirdzniecības rezultātus maijā pozitīvi ietekmēja pārtikas un degvielas tirdzniecība](#)

29/06/2020

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-marta-palielinajusies-pirmas-nepieciesamibas-precu-iegade-bet-parejo-precu-mazumtirdznieciba-specigs-kritums>